

Konstitutionsutskottets betänkande 2021/22:KU39

Ett modernt offentligt belöningsystem och de allmänna flaggdagarna

---

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till riktlinjer för ett modernt offentligt belöningsystem. Det nya centrala belöningsystemet ska ha som sin huvudsakliga uppgift att uppmärksamma och belöna förtjänstfulla insatser som är av stor betydelse för samhället och som går utöver det som kan förväntats av en person inom det område där personen verkar.

Även förslagen om de allmänna flaggdagarna anser utskottet är väl avvägda. Förslagen innebär att dagen för val till Europaparlamentet bör vara allmän flaggdag och att de kungliga flaggdagarna bör vara färre än i dag.

Utskottet anser att riksdagen bör bifalla propositionen och avslå motionerna.

I betänkandet finns två reservationer (SD, V).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:232 Ett modernt offentligt belöningsystem och de allmänna flaggdagarna.

Två yrkanden i följd motioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Ett modernt offentligt belöningsystem	5
De allmänna flaggdagarna	11
Dagen för val till Europaparlamentet som allmän flaggdag	14
Reservationer	15
1. Ett modernt offentligt belöningsystem , punkt 1 (V)	15
2. Dagen för val till Europaparlamentet som allmän flaggdag, punkt 3 (SD)	15
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Propositionen	17
Följdmotionerna	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ett modernt offentligt belöningsystem

Riksdagen godkänner de riktlinjer som regeringen föreslår om

- a) ett nytt centralt system för offentlig belöning,
- b) principer för belöning inom det offentliga belöningsystemet,
- c) nominering till belöning inom det offentliga belöningsystemet,
- d) beredning av belöningsärenden i det offentliga belöningsystemet,
- e) beslut om utmärkelser i det offentliga belöningsystemet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:232 punkterna 1–5 och avslår motion

2021/22:4703 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V).

Reservation 1 (V)

2. De allmänna flaggdagarna

Riksdagen godkänner

- a) vad regeringen föreslår om att dagen för val till Europaparlamentet ska vara allmän flaggdag,
- b) de riktlinjer som regeringen föreslår om att de allmänna flaggdagarna med koppling till kungahuset ska bli färre.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:232 punkterna 6 och 7.

3. Dagen för val till Europaparlamentet som allmän flaggdag

Riksdagen avslår motion

2021/22:4702 av Matheus Enholm m.fl. (SD).

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 9 juni 2022

På konstitutionsutskottets vägnar

Hans Ekström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hans Ekström (S), Marie Granlund (S), Lars Jilmstad (M), Per-Arne Håkansson (S), Per Schöldbberg (C), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Lars Andersson (SD), Camilla Hansén (MP), Erik Ottoson (M), Sofie Eriksson (S), Stefan Plath (SD), Jessica Wetterling (V), Ann-Sofie Alm (M) och Nina Lundström (L).

Redogörelse för ärendet

I propositionen lämnar regeringen förslag på riktlinjer för ett centralt och modernt system för offentlig belöning samt om Sveriges allmänna flaggdagar. Ärendets beredning fram till dess att regeringen beslutat om propositionen framgår av propositionens avsnitt Ärendet och dess beredning. Bland annat framgår det att en parlamentariskt sammansatt kommitté – Förtjänstutredningen – har haft i uppdrag att göra en översyn av det offentliga belöningssystemet och de allmänna flaggdagarna och att överväga utformningen av riksdagens anslag till hovet. Utredningen överlämnade i september 2021 betänkandet Ett modernt belöningssystem, de allmänna flaggdagarna och redovisningen av anslaget till hovet (SOU 2021:74). I betänkande 2017/18:KU28 föreslog konstitutionsutskottet bl.a. två tillkännagivanden till regeringen om en översyn av det offentliga belöningssystemet och om en översyn av de allmänna flaggdagarna. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:337).

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilagan.

Med anledning av propositionen har det lämnats in två följdmotioner. Förslagen i motionerna återges i bilagan.

Riksmarskalken lämnade den 31 maj 2022 information till utskottet om förberedelser med anledning av ett beslut om ett modernt offentligt belöningssystem.

Utskottets överväganden

Ett modernt offentligt belöningssystem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner de riktlinjer som regeringen föreslår om ett nytt centralt system för offentlig belöning, principer för belöning inom det offentliga belöningssystemet, nominering till belöning inom det offentliga belöningssystemet, beredning av belöningsärenden i det offentliga belöningssystemet och beslut om utmärkelser i det offentliga belöningssystemet.

Jämför reservation 1 (V).

Propositionen

Ett nytt centralt system för offentlig belöning

I propositionen anförs att Sverige sedan en lång tid tillbaka har haft ett belöningssystem med olika slags belöningar som använts för att täcka det behov som vårt samhälle har haft av att uppmärksamma och belöna enskilda och deras insatser. Behovet av belöningar har förändrats i takt med att samhället i övrigt förändrats.

Sveriges belöningssystem ändrades i grunden 1975. Reformen av belöningssystemet sammanföll i tiden med ikraftträdandet av 1974 års regeringsform som bl.a. innebar att statschefens ställning förändrades och att statschefens uppgifter i huvudsak blev ceremoniella. Reformen av belöningssystemet innebar framför allt att utdelandet av utmärkelser inom det statliga ordensväsendet till svenska medborgare upphörde. Samtidigt beslutades att utmärkelser inom Svärdsorden och Vasaorden tills vidare inte skulle delas ut. Dessa båda ordnar är sedan dess vilande.

Till grund för reformen av belöningssystemet låg uppfattningen att ordensväsendet återspeglade en gången tids samhällssyn genom att det gav uttryck för värderingar av samhällsinsatser enbart med hänsyn till tjänsteställning. Bakgrunden var bl.a. att ordensutmärkelseerna främst hade varit förbehållna högre tjänstemän inom staten och kommunerna, medan andra anställda endast kunde belönas med medaljer.

Beslutet om att avskaffa utdelningen av ordensutmärkelser till svenska medborgare innebar en genomgripande förändring. Det innebar dock att ordensväsendet, i en mindre omfattning än tidigare, fortfarande var en del av det statliga belöningssystemet eftersom ordensutmärkelser inom Serafimer- och Nordstjärneordenarna fortfarande kunde delas ut till utländska medborgare. År 1995 ändrades regleringen så att konungen åter kunde dela ut utmärkelser inom dessa ordnar till tronföljaren.

Förtjänstutredningen har haft i uppdrag att bl.a. kartlägga formerna för tilldelande av regeringens och förvaltningsmyndigheternas olika offentliga belöningar men redogör även översiktligt för andra delar av den statliga delen av det offentliga belöningsystemet. Kartläggningen ger en bra bild av hur olika delar av staten belönar enskilda och deras insatser. Konungen, riksdagen och regeringen har alla egna utmärkelser. Utöver ordensutmärkelser inom Serafimer- och Nordstjärneordnarna delar konungen för närvarande ut bl.a. fem medaljer (Serafimermedaljen, H.M. Konungens medalj, Litteris et Artibus, Prins Eugen-medaljen och Prins Carl-medaljen). Regeringen delar i nuläget ut de fyra regeringsmedaljerna Illis quorum meruere labores, För medborgerlig förtjänst, För omsorgsfull renvård och För berömliga gärningar men också hederstiteln Professors namn. Sedan den 1 januari 2022 regleras riksdagens medalj och andra avgångsgåvor till riksdagens ledamöter i en särskild lag, lagen (2021:1117) om riksdagens medalj. Dessutom förfogar vissa av de statliga förvaltningsmyndigheterna under regeringen samt Riksbanken och Riksdagens ombudsmän över egna utmärkelser som de delar ut på eget initiativ.

Enligt utredningen framstår dagens belöningsssystem som mer diversifierat och decentraliserat än vad det varit tidigare.

Kartläggningen visar också att staten genom de olika belöningarna uppmärksammar och belönar såväl det som utredningen betecknar som förtjänst som det som utredningen betecknar som förtjänstfull insats. Förtjänst och förtjänstfull insats är två begrepp som ofta förekommer i belönings-sammanhang för att uttrycka vad som motiverar en belöning. Förtjänst är ett begrepp som används i regeringsformen för att exemplifiera vad som kan vara en saklig grund för statlig anställning eller för utnämning av ordinarie domare. Enligt regeringsformens språkbruk handlar förtjänst om den vana som erhållits genom tidigare tjänstgöring, vilket inkluderar erfarenhet och anställningstid. En förtjänstfull insats handlar i stället om en insats som går utöver det som kan förväntas av en person i en viss roll eller i ett visst sammanhang. Ett exempel på en förtjänstfull insats kan vara att en person, ibland med fara för sitt liv, gör en betydande insats för en medmänniska eller samhället.

Regeringen anser att det finns anledning att hålla isär vad som är en belöning för förtjänst och vad som är en belöning för en förtjänstfull insats även om det i andra delar av samhället kan förekomma att termerna förtjänst och förtjänstfull insats används för att beskriva samma sak.

Vidare anser regeringen att det stora belöningsvärdet av just viktiga samhällsinsatser för det svenska samhället eller svenska intressen liksom utmärkelsernas särskilda ställning framhålls genom ett system som bygger på att specifikt hålla samman de främsta utmärkelserna. Enligt regeringens mening bör reformen därför fokusera på det som bör vara kärnan i statens framtida belöningsystem. Med utgångspunkten att Sverige bör få ett modernt och mer sammanhängande system för belöning av såväl svenska som utländska medborgare för bl.a. viktiga samhällsinsatser anser regeringen därför, i likhet med utredningen och en stor majoritet av remissinstanserna, att

det ska finnas ett centralt system för offentlig belöning som ska omfatta statens främsta utmärkelser: utmärkelser inom det statliga ordensväsendet och regeringens utmärkelser. Regeringen delar också utredningens uppfattning att detta system bör ha gemensamma utgångspunkter för tilldelande och att utmärkelserna i princip bör användas för att belöna förtjänstfulla insatser.

Vidare anförs i propositionen att ett mer aktivt och ändamålsenligt användande av belöningar förutsätter att det finns ett flertal utmärkelser att använda. Regeringen kan med anledning av utredningens genomgång av de statliga belöningarna konstatera att staten med den reform som nu föreslås kommer att förfoga över ett tillräckligt antal och en tillräcklig bredd av utmärkelser för att täcka behovet av belöning.

Det är regeringens uppfattning att ett återinförande av det statliga ordensväsendet bygger på förutsättningen att det såväl demokratiseras som moderniseras. En sådan reformering är möjlig, men den bör ske på ett varsamt sätt i och med att ordensväsendet är mer än 250 år gammalt. Regeringen delar mot den bakgrunden utredningens uppfattning att en reformering av belöningssystemet bör utgå från de utmärkelser som staten redan har och att utmärkelser inom det statliga ordensväsendet bör ingå i reformen vid sidan av regeringens utmärkelser.

Det framgår av propositionen att några ändringar inte ska göras när det gäller regeringens utmärkelser. Ett effektivt användande av det föreslagna belöningssystemet förutsätter att regeringen mer aktivt samarbetar och samordnar sig med Kungl. Maj:ts Orden, bl.a. eftersom tillämpningsområdet för ordensväsendet och regeringens utmärkelser delvis överlappar.

Principer för belöning inom det offentliga belöningssystemet

Enligt propositionen ska det centrala belöningssystemet med Sveriges främsta utmärkelser användas för att belöna förtjänstfulla insatser som är av sådan betydelse att de bör uppmärksammas på nationell nivå. Vidare anförs i propositionen att ett centralt belöningssystem är en möjlighet för vårt land att erkänna och synliggöra insatser som bidrar till det svenska samhället. När viktiga samhällsinsatser belönas skapas incitament för andra att följa i samma fotspår, vilket kan leda till positiva effekter för samhället i stort.

En förutsättning för att ett statligt belöningssystem ska bli framgångsrikt är enligt propositionen att det uppfattas som modernt. De principer som gällde för det statliga ordensväsendet före 1970-talets reform och som innebar en stark koppling mellan ordensväsendet och statlig anställning bör inte föras vidare till det nya belöningssystemet. Ett modernt belöningssystem behöver vara konstruerat på ett sådant sätt att det kan identifiera och belöna insatser utifrån ett mycket bredare perspektiv jämfört med vad som belönades innan 1970-talets reform genomfördes. Systemet behöver kunna lyfta fram och belöna insatser i samhället i stort. Ett modernt belöningssystem bör utgå från de värderingar som framgår av grundlagarna. Regeringen understryker särskilt att ett centralt och modernt belöningssystem bör fokusera på utförda insatser

utan att begränsas av ovidkommande förhållanden som var inom samhället den belönade personen verkar eller vilken ställning personen har i samhället

Regeringen förutser att det kommer att bli en praxisbildning inom det nya systemet som successivt kommer att klargöra vad som ryms inom begreppet förtjänstfull insats.

Behovet av att kunna dela ut utmärkelser av protokollära skäl – exempelvis utdelning av ordensutmärkelser vid statsbesök eller till avgående ambassadörer och konsuler m.fl. – kommer att vara detsamma även om en belöningsreform av det föreslagna slaget genomförs. Vidare anser regeringen att det är naturligt att regenten, som leder det statliga ordensväsendets högsta beslutande organ Ordenskapitlet i sin egenskap av ordnarnas stormästare, även i framtiden bör ha möjlighet att besluta om ordensutmärkelser till tronföljaren och till andra medlemmar i det svenska kungahuset.

Enligt propositionen ska politiker och politiska tjänstemän inte belönas under pågående uppdrag eller anställning. Regeringen anser att belönings-systemet inte bör öppna för en tillämpning som skulle kunna riskera att systemet uppfattas som politiskt färgat.

I propositionen redogörs också för utmärkelsernas användningsområden.

Nominering till belöning inom det offentliga belöningsystemet

I propositionen anförs att en av grundförutsättningarna för att kunna belöna förtjänstfulla insatser inom alla delar av samhället är att det kommer in användbara nomineringar till belöningsystemet. Ett modernt belöningsystem bör enligt propositionen välkomna nomineringar från alla aktörer i samhället – såväl myndigheter och andra offentliga organ som privatpersoner och företag eller andra privaträttsliga subjekt – för att öka möjligheten att finna belöningsvärda insatser. En möjlighet för alla att nominera kan också bidra till att skapa en känsla av delaktighet i belöningsystemet. Var och en ska således kunna nominera en person till en utmärkelse för en förtjänstfull insats inom det centrala belöningsystemet.

Vidare anförs i propositionen att nomineringar i enlighet med utredningens förslag ska kunna lämnas till Kungl. Maj:ts Orden eller till regeringen eftersom de båda administrerar utmärkelser i det statliga belöningsystemet. Vid nominering bör det framgå om insatsen nominerats till såväl regeringens utmärkelser som det statliga ordensväsendet. Frågan om vilken belöning som kan vara den bäst lämpade för en specifik förtjänstfull insats avgörs inte av den som nominerar. Det avgörs inte heller av vilket organ som mottagit nomineringen. Ställningstagande i sådana och liknande frågor kommer att behöva övervägas i den beredningsprocess som följer efter en nominering. De två ingångarna för nominering till Sveriges främsta utmärkelser får emellertid som utredningen framhåller till konsekvens att Regeringskansliet och Kungl. Maj:ts Orden bör samordna sig för att förtjänstfulla insatser ska kunna belönas på ett ändamålsenligt sätt och för att minska risken att en och samma insats blir föremål för två olika belöningar.

Beredning av belöningsärenden i det offentliga belöningssystemet

Ett självständigt råd ska få till uppgift att granska nomineringar som avser det statliga ordensväsendet och som lämnas in till Kungl. Maj:ts Orden. Rådet ska efter en bedömning av nomineringarna lämna ett rådgivande yttrande med förslag till utdelningar av ordensutmärkelser. Rådets yttrande ska lämnas till regeringen. Rådet ska ingå i Kungl. Maj:ts Ordens organisation men ska agera självständigt i sin bedömning. Rådets ledamöter ska utses av Kungl. Maj:ts Orden efter förslag från regeringen.

Vidare anføres i propositionen att syftet med att inrätta rådet är att det genom sin verksamhet ska bidra till att upprätthålla systemets integritet och befästa och befrämja ett allmänt förtroende för ordensväsendet. Det är rimligt att anta att förtroendet för ordensväsendet främst kommer att kunna uppnås genom att de beslut som fattas om att dela ut utmärkelser är genomtänkta, välgrundade och förankrade i samhällets grundläggande och gemensamma värderingar. Ledamöterna i rådet, som föreslås utses av Kungl. Maj:ts Orden efter förslag från regeringen, ska ha nödvändig erfarenhet, mycket högt anseende och integritet för att kunna utföra sin uppgift.

I propositionen anføres att utdelning av ordnar på förord av regeringen är en del av statschefens ceremoniella uppgifter och att handläggningen av sådana belöningsärenden är en offentlig förvaltningsuppgift. Det grundlagsstadgade krav om saklighet och opartiskhet som gäller för alla organ som fullgör en offentlig förvaltningsuppgift kommer därför att gälla för Kungl. Maj:ts Ordens och rådets verksamhet.

Regeringen anser att det är fråga om en offentlig förvaltningsuppgift som har en benefik karaktär utan inslag av ett egentligt beroendeförhållande och att uppgiften sett till sin karaktär och art sammantaget framstår som olik andra offentliga förvaltningsuppgifter som bedöms innefatta myndighetsutövning. Regeringen bedömer därför att det inte krävs stöd i lag för att överlämna förvaltningsuppgiften (12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen). Det är också regeringens uppfattning att verksamhetens karaktär och förutsättningar i övrigt medför att det inte framstår som nödvändigt att författningsreglera handläggningen av belöningsärendena vid Kungl. Maj:ts Orden eller vid det föreslagna rådet.

Beslut om utmärkelser i det offentliga belöningsystemet

I propositionen anføres att beslut om ordensutmärkelse meddelas av Kungl. Maj:ts Orden. För någon annan än en medlem av det svenska kungahuset ska beslut meddelas på förord av regeringen eller, när det gäller andra utmärkelser än för förtjänstfulla insatser, av Regeringskansliet. Beslut om en av regeringens utmärkelser meddelas av regeringen.

Vidare anføres i propositionen att dagens belöningsystem präglas av ett delat ansvar mellan å ena sidan konungen i egenskap av statschef och å andra sidan regeringen i egenskap av det organ som styr riket och som enligt bestämmelserna om normgivningsmakt har rätt att meddela föreskrifter om

vad som ska ingå i det statliga belöningsystemet. Utredningen ansåg att detta delade ansvar med två olika centrala belöningsaktörer innebar ett behov av samarbete men föreslog inte att grunderna i dagens fördelning av ansvaret skulle ändras.

Regeringen anser att ett statligt belöningsystem kan tjäna på att ha ett delat ansvar mellan konungen och regeringen och att en sådan ordning kan göra det mer väl förankrat i vårt samhälle. Den uppdelning som gäller i fördelningen av statens centrala belöningar mellan konungen och regeringen bör alltså vara densamma efter belöningsreformen. Förslaget utgår från att det statliga ordensväsendet även framöver ska administreras av Kungl. Maj:ts Orden under konungens ledning och att regeringen ska fortsätta att förfoga över regeringens utmärkelser. Beslut om ordensutmärkelse ska enligt förslaget därför även i fortsättningen meddelas av Kungl. Maj:ts Orden. För andra än medlemmar av det svenska kungahuset ska beslut meddelas på förord av regeringen eller i förekommande fall av Regeringskansliet. Beslut om regeringens utmärkelser ska på samma vis även fortsättningsvis meddelas av regeringen.

Regeringens förord om en utmärkelse inom ordensväsendet kommer enligt propositionen att innehålla uppgifter om namnen på de personer som föreslås, motiveringen bakom tilldelningen samt – allt utifrån omständigheterna i varje enskilt fall – uppgift om t.ex. ordensgrad, medaljstorlek och val mellan guld och silver. Motsvarande uppgifter kommer att förekomma i Kungl. Maj:ts Ordens beslut att tilldela en utmärkelse.

När det gäller det protokollära behovet av att dela ut ordnar vid statsbesök och till avgående ambassadörer och konsulter m.fl. kommer det att vara detsamma oavsett om belöningsystemet reformeras eller inte. Regeringen anser att den ordning som gäller i dag och som innebär att Regeringskansliet i nära samarbete med Kungl. Maj:ts Orden ansvarar för hanteringen av detta s.k. protokollära behov fungerar väl. Regeringskansliet bör därför även fortsättningsvis hantera dessa ordensutmärkelser i nära samarbete med Kungl. Maj:ts Orden. Det finns samtidigt anledning att klargöra att beslut i dessa fall bör meddelas av Kungl. Maj:ts Orden på förord av Regeringskansliet (Utrikesdepartementet).

Möjligheterna för förvaltningsmyndigheterna att belöna förtjänstfulla insatser

Regeringen bedömer att det inte behövs någon reglering av förvaltningsmyndigheternas möjligheter att dela ut belöningar. I propositionen anförs att förvaltningsmyndigheterna under regeringen som utgångspunkt inte bör dela ut bärbara medaljer för förtjänstfulla insatser som kan konkurrera med rikets främsta utmärkelser.

Regeringen bör meddela föreskrifter om det nya offentliga belöningsystemet

I propositionen föreslås att regeringen meddelar föreskrifter om ett centralt belöningsssystem. Regeringen anser att det ligger ett betydande värde i att rikets främsta utmärkelser hålls samman i en reglering. En sådan samlad reglering innebär att det markeras vilka utmärkelser som är Sveriges främsta men också att det t.ex. tydliggörs att det är samma principer som ligger till grund för tilldelande av en utmärkelse i hela det centrala belöningsystemet oavsett om en belöning sker inom ordensväsendet eller genom regeringens utmärkelser. Med hänsyn till den utformning av systemet som föreslås när det gäller beredningsformerna är det dock en förutsättning för bedömningen att Kungl. Maj:ts Orden, i egenskap av det organ som för konungens räkning administrerar ordensväsendet, frivilligt åtar sig de handläggningsuppgifter som förslaget bygger på.

Motionen

Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2021/22:4703 att riksdagen avslår propositionen i den del som handlar om ett nytt centralt belöningsssystem. Motionärerna anser inte att det är statens uppgift att belöna insatser på central nivå.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser liksom regeringen att Sverige bör ha ett centralt system för offentlig belöning och ställer sig bakom de överväganden som redovisas i propositionen. De riktlinjer som regeringen föreslår är väl avvägda. Utskottet tillstyrker propositionen i de delar den avser det offentliga belöningsystemet och avstyrker motionen.

De allmänna flaggdagarna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att dagen för val till Europaparlamentet ska vara allmän flaggdag och att de allmänna flaggdagarna med koppling till kungahuset ska bli färre.

Propositionen

De allmänna flaggdagarna

I propositionen anförs att utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av regleringen av de allmänna flaggdagarna, närmare bestämt förordningen (1982:270) om allmänna flaggdagar. Denna reglering består av en förteckning

över de allmänna flaggdagarna och omfattar för närvarande totalt 18 dagar. Dessa är följande: nyårsdagen (den 1 januari), konungens namnsdag (den 28 januari), kronprinsessans namnsdag (den 12 mars), påskdagen, konungens födelsedag (den 30 april), den 1 maj, veterandagen (den 29 maj), pingstdagen, Sveriges nationaldag och svenska flaggans dag (den 6 juni), midsommardagen, kronprinsessans födelsedag (den 14 juli), drottningens namnsdag (den 8 augusti), dag för val i hela riket till riksdagen, FN-dagen (24 oktober), Gustav Adolfsdagen (den 6 november), Nobeldagen (den 10 december), drottningens födelsedag (den 23 december) och juldagen (den 25 december).

De allmänna flaggdagarna har i princip varit oförändrade sedan 1939 även om några flaggdagar, däribland dagen för riksdagsval och veterandagen, tillkommit sedan dess.

Dagen för val till Europaparlamentet som allmän flaggdag

Regeringen anser att det vid överväganden om eventuella framtida allmänna flaggdagar av betydelse för Sverige som helhet finns anledning att särskilt överväga en dag som kan uppmärksamma medlemskapet i EU och den betydelse som detta medlemskap har för Sverige som nation. Sverige gick med i den genom Maastrichtfördraget nyligen inrättade unionen 1995 efter en folkomröstning. Samarbetet har sedan dess utvecklats till något mycket viktigt för Sverige. Medlemskapet i EU har sådan betydelse att det hör till statskicketets grunder (1 kap. 10 § regeringsformen). Mot den bakgrunden anser regeringen att det är naturligt att en dag med koppling till EU-samarbetet ingår bland de allmänna flaggdagarna.

I propositionen anförs att valet till Europaparlamentet i likhet med riksdagsvalet är ett konkret uttryck för vår representativa demokrati med allmän och lika rösträtt. Det är givetvis något som talar för att den dagen bör högtidlighållas genom flaggning. Regeringen har ändå förståelse för de synpunkter som framförts om att Europadagen bör väljas som allmän flaggdag eftersom den firas inom EU och anses representera fred och sammanhållning i Europa. I valet mellan Europadagen och dagen för val till Europaparlamentet anser regeringen dock att den senare har den fördelen att den inte bara tar sikte på att flagga för något som är grundläggande i Sverige eller som Sverige är en del av utan också för att den dagen, precis som dagen för val till riksdagen, är ett tillfälle att fira och uppmärksamma demokratin. Dagen för val till Europaparlamentet kan på så vis komma att få en ännu bredare förankring. Regeringen anser därför att dagen för val till Europaparlamentet bör vara en allmän flaggdag.

De allmänna flaggdagarna med koppling till kungahuset ska bli färre

Regeringen föreslår att de allmänna flaggdagar som har koppling till det svenska kungahuset, de s.k. kungliga flaggdagarna, efter nästa tronskifte

endast ska omfatta regentens födelsedag och tronföljarens födelsedag från det år då tronföljaren fyller 18 år.

Av propositionen framgår att utredningen i fråga om de kungliga flaggdagar som avser en namnsdag anför bl.a. att firandet av en persons namnsdag är en trend i Sverige som inte förefaller växa. Vidare understryks att inget annat land i norra Europa har en namnsdag som allmän flaggdag. Mot den bakgrunden föreslår utredningen att samtliga tre kungliga namnsdagar tas bort som allmänna flaggdagar.

Regeringen anser i likhet med utredningen att de kungliga namnsdagarna bör tas bort som flaggdagar. Denna förändring bör dock inte genomföras förrän efter nästa tronskifte.

Regeringen anser att regleringen av de allmänna flaggdagarna så långt som möjligt bör utformas enligt generella principer och anser att Sverige i framtiden inte bör hedra regentens gemål genom en allmän flaggdag. Regentgemåls födelsedag bör således tas bort som allmän flaggdag efter nästa tronskifte.

Sammanfattningsvis anser regeringen att utredningens förslag om att minska antalet kungliga flaggdagar är väl avvägt och föreslår därför att de kungliga flaggdagarna efter nästa tronskifte bara ska omfatta regentens födelsedag och tronföljarens födelsedag från det år då tronföljaren fyller 18 år.

I övrigt bör inga fler allmänna flaggdagar läggas till eller tas bort

Regeringen bedömer att det inte bör göras några fler ändringar i regleringen av de allmänna flaggdagarna som innebär att en allmän flaggdag läggs till eller tas bort.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det regeringen föreslår när det gäller de allmänna flaggdagarna är väl avvägt och tillstyrker propositionen i denna del.

Dagen för val till Europaparlamentet som allmän flaggdag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ett tillkännagivande om att dagen för val till Europaparlamentet inte bör vara en allmän flaggdag.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:4702 av Matheus Enholm m.fl. (SD) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att dagen för val till Europaparlamentet inte bör vara en flaggdag. Motionärerna anför att det är en självklarhet att påbjuda flaggning med den svenska flaggan som en markering av vissa dagars särskilda betydelse för det svenska samhället. Flaggdagar bör primärt vara tillägnade dagar som är av symboliskt viktig nationell betydelse. Motionärerna anser inte att dagen för val till Europaparlamentet är av en sådan dignitet att flaggning är befogad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är naturligt att en dag med koppling till EU-samarbetet ingår bland de allmänna flaggdagarna. Valet till Europaparlamentet är i likhet med riksdagsvalet ett konkret uttryck för vår representativa demokrati med allmän och lika rösträtt. Mot bakgrund av detta anser utskottet i likhet med regeringen att dagen för val till Europaparlamentet bör vara allmän flaggdag. Motionen avstyrks.

Reservationer

1. Ett modernt offentligt belöningsystem , punkt 1 (V)

av Jessica Wetterling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen bifaller motion

2021/22:4703 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) och
avslår proposition 2021/22:232 punkterna 1–5.

Ställningstagande

Det svenska belöningsystemet reformerades 1975 mot bakgrund av att man ansåg att ordensväsendet återspeglade en gången tids samhällssyn som gav uttryck för värderingar och samhällsinsatser enbart med hänsyn till tjänsteställning. Vidare motiverades reformen med att ordnarna inte kunde fylla sin uppgift när det gällde att belöna viktiga samhällsinsatser. Vänsterpartiet vidhåller den åsikten även om Förtjänstutredningen föreslår ett belöningsystem som enligt utredningen är modernt. Jag anser att ett återinförande av de vilande ordnarna inte heller nu reflekterar behoven i dagens samhälle.

Jag bedömer att det finns ett värde i att arbetsgivare och liknande kan dela ut olika former av minnesgåvor till anställda efter att de tjänstgjort ett visst antal år. Jag anser dock inte att det är statens uppgift att belöna insatser på central nivå och därför bör riksdagen avslå propositionen i de delar som handlar om riktlinjer för ett system för offentliga belöningar.

2. Dagen för val till Europaparlamentet som allmän flaggdag, punkt 3 (SD)

av Fredrik Lindahl (SD), Lars Andersson (SD) och Stefan Plath (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4702 av Matheus Enholm m.fl. (SD).

Ställningstagande

Vi anser att det är en självklarhet att påbjuda flaggning med den svenska flaggan som en markering av vissa dagars särskilda betydelse för det svenska samhället. Flaggdagar bör primärt vara tillägnade dagar som är av symboliskt viktig nationell betydelse. Enligt vår mening är inte dagen för val till Europaparlamentet av en sådan dignitet att den bör vara allmän flaggdag.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:232 Ett modernt offentligt belöningsystem och de allmänna flaggdagarna:

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer som regeringen föreslår om ett nytt centralt system för offentlig belöning (avsnitt 3.1).
2. Riksdagen godkänner de riktlinjer som regeringen föreslår om principer för belöning inom det offentliga belöningsystemet (avsnitt 3.2).
3. Riksdagen godkänner de riktlinjer som regeringen föreslår om nominering till belöning inom det offentliga belöningsystemet (avsnitt 3.3).
4. Riksdagen godkänner de riktlinjer som regeringen föreslår om beredning av belöningsärenden i det offentliga belöningsystemet (avsnitt 3.4).
5. Riksdagen godkänner de riktlinjer som regeringen föreslår om beslut om utmärkelser i det offentliga belöningsystemet (avsnitt 3.5).
6. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att dagen för val till Europaparlamentet ska vara allmän flaggdag (avsnitt 4.1).
7. Riksdagen godkänner de riktlinjer som regeringen föreslår om att de allmänna flaggdagarna med koppling till kungahuset ska bli färre (avsnitt 4.2).

Följdmotionerna

2021/22:4702 av Matheus Enholm m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dagen för val till Europaparlamentet inte bör vara en flaggdag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4703 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

Riksdagen avslår proposition 2021/22:232 i den del som handlar om ett nytt centralt belöningsystem.